

BIBLIOFIL®

InfoBrev 1-2009

Foto: Henning Gulbrandsen, Oppland Arbeiderblad.

Ivrige bokpodinnlesere. Fra venstre: Hanne Blien, Kristin Aldo og Dagfrid Rein Gullord.

bokpod

Bokanbefaling som podcast

Høsten 2008 kom bibliotekene i Gjøvikregionen med et nytt tilbud: anbefalinger av oversatt litteratur i form av lydfiler. Det er bibliotekansatte fra bibliotekene i Gjøvikregionen som anbefaler bøkene og snakker inn sine anbefalinger. For oss er dette en ny og morsom måte å formidle bøker på.

Lydfilene kan abonneres på, lastes ned og lyttes til på pc, eventuelt lastes ned og spilles av på mp3-spiller. Man finner lydfilene ved å gå inn på bibliotekets hjemmeside, eller man kan bruke det programmet man vanligvis bruker

til podcast, for eksempel iTunes. Og folk abonnerer! Statistikken viser stabilt bruk fra drøyt 50 ulike maskiner når våre egne bibliotekmaskiner er trukket fra.

Hver uke publiseres en ny anbefaling. Bøkene velger hver enkelt formidler selv, fra listen over oversatte Kulturfondbøker. Vårt utgangspunkt var at vi ønsket å styrke formidlingen av den oversatte litteraturen som bibliotekene får via Kulturfondets innkjøpsordning. Dette er ofte svært god litteratur som ikke får den oppmerksomheten den fortjener

i offentligheten.

Vi hadde Marta Norheim fra NRK på besøk for å tipse oss om hva man bør ta med i en tre minutters presentasjon. Hun var til god hjelp, og vi hadde en morsom dag med henne. Det er annerledes å formidle kun ved hjelp av lyd!

Dette er et prosjekt som støttes av Norsk kulturråd, med Oppland fylkesbibliotek som samarbeidspartner. Prosjektet er initiert av og ledes fra Vestre Toten folkebibliotek. Alle deltagende bibliotek har fått programvare og opptakststyr, slik at produksjonen foregår i hvert enkelt bibliotek og overføres til Vestre Totens Bibliofilserver. Den tekniske løsningen er utviklet av Bibliotek-Systemer.

Gå inn på:
<http://www.vestre-toten.folkebibl.no/> eller
<http://www.ostre-toten.folkebibl.no/> eller
<http://www.gjovik.kommune.no> -> Biblioteket

og klikk på Bokpod

Elisabeth Lund
 Biblioteksjef
 i Vestre Toten folkebibliotek

Podcastløsningen vår krever en mindre installasjon og noe spesialtilpasning. Denne løsningen består i bunn og grunn av et registreringskjema for katalogposter («podcastepisoder») på web, samt en RSS-strøm som opprettes i administreringsprogrammet for RSS (på web). Dette blir så knyttet opp mot en ny database som opprettes av oss. I tillegg får databasen en egen instans av websøket som man kan bruke for å søke i «episodene» i podcasten. Podcasten er laget i samsvar med spesifikasjonene fra iTunes, slik at den også kan registreres i iTunes hvis det er ønskelig. Disse RSS-strømmene er RSS 2.0 kompatible og kan leses i alle RSS-lesere som støtter dette. I RSS-lesere som kjenner til iTunes-navnerommet, vil RSS-strømmen fortone seg som en podcast, mens i de andre som en helt vanlig RSS-strøm. Løsningen kan administreres fullt ut på web, slik at flere bibliotek kan samarbeide om dette. Ta gjerne kontakt med oss for et pristilbud.

:: leder ::

Når det enkleste blir en uoverstigelig hindring

Internett har vært her en stund. Protokollen som den bygger på mye lenger. Det forhindrer ikke at man i 2008 opplever at det er så vanskelig å levere en enkel Internettforbindelse, at man til slutt gir opp leverandøren og innser at det ikke er mulig å få til. Enda merkelige er det når leverandøren heter Telenor.

Torkel Hasle
daglig leder

Det startet januar 2006 da fylkesbiblioteket i Akershus ville stå på egen ben og ikke være avhengig av et fylkeskommunalt nett som ikke spant i takt med deres behov. De henvendte seg derfor til den største leverandøren av telenett i Norge, nemlig Telenor. Løsningen ble installert i april – 4 Mb SHDSL – og virket selvfølgelig.

Men, i februar 2007 ble det rapportert om merkelige heng; det var ikke mulig å sende epost. Ingen feilmeldinger, bare heng. Etter hvert ble det flere som hadde samme problemet, men bare mot Fylkesbiblioteket i Akershus (FIA). Problemet ble rapportert, gang på gang, til Telenor support, uten at noe skjedde.

Til slutt, og vi skriver januar 2008, var det helt nødvendig å komme til bunns i problemet, og to grupper i Bibliotek-Systemer satte seg ned – og fant feilen.

Det viste seg at kommunikasjonsboksen som Telenor hadde levert, ikke støttet en endring i nettprotokollen som var vedtatt i 1993. Dette ble meldt til Telenor, som lovet å skifte boksen.

Da begynte virkelig problemene: Den nye boksen var ikke satt opp i det hele tatt og ingenting fungerte. Ny boks, igjen og igjen; til slutt en som fungerte – nesten! Nå er vi i april 2008! Nytt problem: Forbindelsene til alle bibliotekene ramlet ned med jevne mellomrom, uten varsel og uten noe mønster. Nye problemmeldinger til Telenor, som ikke skjønnte hva vi snakket om, og som hadde et system hvor alle uløste feil som var en uke gamle, automatisk ble slettet. Systemet deres hadde kun plass til én feilmelding pr. kunde!! Vi kaller det strutsesupport eller feie-under-teppet-support. Telenor har lagt opp til første –, andre – og tredjelinjesupport, og de som kan noe sitter i tredjelinje, men dit kommer vi aldri, og dem får vi aldri snakke med.

Da jeg traff fylkesbiblioteksjefen på Bokmessen i november, og han lurte på hva man nå gjorde, sa jeg at eneste utvei var å skifte leverandør. Så ble gjort og problemene forsvant som dugg for solen. Det viste seg senere at Telenors nye boks ikke var dimensjonert for bedriftstrafikk, kun for et hobbynett.

Totalt vedvarte problemene mer enn 2 år uten at det ble noen løsning. Vi har brukt utrolig mye tid på feilsøking. Det siste vi mistenker er Internettforbindelsen, for det er da ikke vanskelig å sette den opp korrekt. Vi har da med en profesjonell leverandør å gjøre – trodde vi. Der tok vi grundig feil. Gapende mangel på kompetanse; installasjon av utestet utstyr som er beregnet på hobbybruk. Dette er ikke løsninger for et profesjonelt marked. I tillegg kommer alle ergrelser som brukerne våre har hatt ved at forbindelsen faller ned. Kommunale brannvegger får skylden. For brukerne munner det ut i at Bibliofil ikke fungerer som det skal, og det inntrykket ønsker vi ikke skal feste seg.

Hvorfor tok det så lang tid? En årsak er at vi aldri har vært borti lignende problemer og kunne ikke forestille oss at Telenor ikke klarte å levere. I ettertid skulle vi kanskje grepet det annerledes an, men det er bestandig mange hypoteser å teste ut i en feilsituasjon. Først i de siste måneder dukket det opp alternativer.

Og tenk om vi tok feil og problemene var et helt annet sted? Det skulle tatt seg ut! Men slik var det heldigvis ikke.

Torkel Hasle

Husk våre
nettsider:

www.bibsys.no
www.bibliofil.no

Samsøk og Samsøk, fru Blom

Samsøk kan være så mangt, egentlig. Det kan være bibliotekets lokale Samsøk (biblioteket redigerer sitt eget landsomfattende, tilgangsstyrte Samsøk) – eller det kan være et regionalt Samsøk, tilgjengelig for hele verden. Etter hvert finnes det svært mange regionale Samsøk (Agder, Akershus, Finnmark, Hedmark, Hordaland, Nordland, Oppland, Telemark, Troms, Trøndelag, Vestfold og Østfold).

De regionale Samsøkene foretar søk i Bibliofil-bibliotek og bibliotek som har lagt ut sin base via Z39.50 protokollen. Tidligere har det vært slik at det har vært det enkelte bibliotek som har styrt hva og hvordan det enkelte felt skulle være søkbart. Det er nå endret slik at søkbarheten skal være lik i de enkelte bibliotek (se faktaboks)

At et lokalbibliotek har en lenke til eget regionalt Samsøk på sin hjemmeside er en selvfølge, men det er også fornuftig å legge lenker til andre regioner. Det kan man gjøre enkeltvis, eller man kan legge inn en lenke til samsiden (<http://samsok.no/>) Når det gjelder skjønnlitteratur ville jeg tro at de fleste finner det de søker etter i egen region, men når det gjelder lokalstoff må man ofte til aktuell region for å finne det man leter etter. Og hva er da mer naturlig enn at biblioteket viser vei?

Det er stor variasjon på bruken av de regionale Samsøkene. Noe skyldes ganske sikkert at det er nytt i regionen, men noe kan kanskje skyldes markedsføring.

I januar ble det gjort 55 512 oppslag i regionale Samsøk. Det er kanskje ikke så rart at Akershus ligger på topp med 16 864. Det er den mest folkerike del av landet. Ellers varierer det fra 3-4.000 (nye) til mellom 6 og 8000.

Tendensen videreføres i februar. Vi har ikke full måned, men hittil (t.o.m. torsdag 26. feb.) har det vært 52 140 søk. Akershus og Østfold har fortsatt flest oppslag.

Ikke glem Bildesamsøket. Det er ikke like lett å søke i fordi alle lokalbasene har sine egne emner, men hvis man er på jakt etter bilder fra et sted eller en person, så er dette et svært godt alternativ. Noen bilder har man tillatelse til å sende til egen skriver, for andre må man innhente tillatelse.

Månedlig blir det gjort ca 16-1700 oppslag.

For at søk med Samsøk skal kunne gi mest mulig enhetlige trefflister fra alle bibliotek, har vi nå sørget for at alle våre bibliotek indekserer sine baser på samme måte. Dette er gjort i tillegg til eksisterende indeksering, og det er kun Samsøk som er satt opp til å bruke denne. Websøk og TkSøk (ekspertsøket) følger altså fremdeles indekseringsreglene som dere har valgt lokalt.

Velkommen til Arendal, til årets brukermøte

Årets brukermøte er lagt til Arendal, tirsdag 12. mai og onsdag 13. mai. Vi har også i år et variert faglig program med presentasjoner fra Bibliotek-Systemer AS og ekstern foredragsholder.

(Mer om programmet: <http://www.arbeidsutvalget.no/>)

Hovedfokuset på årets møte er «møte med brukerne», hvor vi vil trekke frem vellykkede tiltak som gjør opplevelsen og bruken av bibliotek enklere, bedre og mer positiv for våre lånere. Vi har allikevel også i år ønske om å gi et godt tilbud til skolebibliotekarer, og av den grunn har vi et eget skreddersydd opplegg som går parallelt for skolebibliotekarer. Det er altså mulig for skolebibliotekarer å komme kun én dag, med eller uten middag, og allikevel få et godt og matnyttig utbytte av konferansen. De kan også, i likhet med andre deltakere, benytte seg av Bibliotek-Systemers kurstilbud med reduserte priser om dette er ønskelig. Kursene i år vil ta for seg «Bibliofil i Joomla!» og «Praktisk bruk av Bokens plassering, dynamisk hyllesignatur og redigering av SafariSøk».

Tirsdag kveld er det omvisning i flotte, lyse Arendal bibliotek. Her blir det velkomstdrink, litt snacks og musikalsk underholdning. Deretter bærer det videre til Arendal gamle rådhus som ble oppført i empirestil (<http://no.wikipedia.org/wiki/Empire>) i 1812-1813, beliggende på sørsiden av Tyholmen (<http://no.wikipedia.org/wiki/Tyholmen>) i Arendal. Her spiser vi tapasfestmiddag.

I tillegg til det daglige programmet, er brukermøtet en god anledning til å møte kolleger i andre bibliotek som jobber med det samme som du gjør. Erfaringsutveksling både i og utenfor det oppsatte programmet er en nyttig, og ikke minst hyggelig, del av møtet.

Leder for Arbeidsutvalget Maria Årnes Bodilsen/Vestfossen bibliotek

Arbeidsutvalgets leder, Maria Årnes Bodilsen.

Brukermøtet er åpent for alle som bruker Bibliofil (biblioteksjefer, systemansvarlige, katalogisatorer, veiledningsfolk, skolebibliotekarer m.m.) Les mer om brukermøtet på vår hjemmeside (www.bibliofil.no). Klikk på Arbeidsutvalget.

Ny og forbedret løsning for selvbetjening

Vi tilbyr nå levering av selvbetjeningsenhet bygget inn i et elegant og kompakt møbel som ganske enkelt henges på veggen.

Fordelen med denne modellen er bl.a. at den krever svært liten gulvplass. Programvaren leveres med støtte for valg av inntil 6 språk, hvor norsk og engelsk er standard. Man kan selv enkelt konfigurere selvbetjeningsenheten til utlån, innlevering eller begge funksjoner i tillegg til presentasjon av lånerstatus.

Publikum kan selv regulere bordhøyden ved hjelp av betjeningsknapper med enkle symboler. Dette er praktisk både for barn, rullestolbrukere og folk som er spesielt lave eller høye.

Enheten leveres med en god pekeskjerm, kvitteringsskriver, kortleser, bokskanner (og/eller RFID-leser), eventuelt kombinert med tastatur for pinkode.

Møbelet kan leveres i valgfri tresort og farge.

KeepAlive

Det meste vi gjør på internett idag, enten det er å lese epost, se film eller søke i bibliotekets database, gjøres ved å opprette en såkalt TCP-forbindelse mellom pc'en din og tjenermaskinen der tjenesten ligger. Denne forbindelsen er oppe så lenge tjeneren og klienten (pc'en) bruker den. Det er ihvertfall det som er teorien.

Så enkelt er det dessverre ikke, for imellom disse står det veldig ofte minst en brannvegg og en ruter eller ti. Mange av disse er ikke skalert for bedriftsmarkedet, men på grunn av et lavt prisnivå puttes de inn både her og der. Flere av disse kan settes opp til å automatisk bryte forbindelser som det ikke går trafikk over, og dette kan være påslått som standard. De fleste merker ikke noe til dette fordi det ikke er mange programmer som trenger åpne forbindelser over lang tid.

Hvis man surfer på nettet, så åpner nettleseren (som oftest) en ny TCP forbindelse for hver side, og forbindelsene er ikke oppe annet enn når det går trafikk over dem. Bibliofilprogrammene derimot, tar opp forbindelsen og setter opp tjenermaskinen med det oppsettet den skal ha for brukeren. Dette inkluderer ting

som lisenser, parameterinnstillinger og åpning av de forskjellige registrene i databasen som behøves. Dette kan den ikke gjøre for hvert utlån eller søk og har derfor en fast forbindelse oppe så lenge programmet kjører. Dette går helt fint så lenge man ikke tar en pause. Da ser nemlig brannveggen eller ruterene at forbindelsen er inaktiv og bestemmer seg for å bare bryte den uten å gi beskjed til tjeneren eller klienten. Når man så kommer tilbake fra pausen, så henger Bibliofilprogrammet i noen minutter mens irritasjonen vokser, og etter noen minutter kommer dialogboksen opp som sier at programmet har krasjet (mistet kontakt med tjenermaskinen).

Vi har en mulighet i Bibliofil til å sende trafikk over forbindelsen kontinuerlig, selv når programmet ikke brukes, for å hindre nettopp dette, men på grunn av at mange av kundene våre har brukt ISDN-linjer har vi ikke kunnet slå dette på som standard. Idag er det ikke mange som bruker ISDN til annet enn nødlinjer, eller mot en filial som har åpent annethvert skuddår, og tiden har nå kommet for å slå dette på som standard. Det vil føre til færre slike «timeout»-problemer og færre krasj. For de som vet at de har en ISDN-linje eller en annen type linje hvor de betaler for tellerskrittene, bør de slå dette av i innstillingene til Tkfelles.

Nye rapportrutiner

Vi har i en tid nå jobbet med å skrive om rapportene i Bibliofil slik at disse kan generere utskrifter i postscript. Postscript er et dataspråk spesielt utviklet for utskrift. Resultatet av arbeidet er rapporter som gir penere utskrifter.

I tillegg er det gjort en endring i funksjonen for å lagre rapporter. I stedet for å lagre rapporten i postscript, omformer vi den til PDF (Adobes Portable Document Format), som er et åpent utvekslingsformat med klienter

fra flere leverandører, som er tilgjengelig på alle de vanlige plattformene.

Med rapporten som en PDF-fil, er det lett å videre- sende og arkivere rapporten, eller se på og skrive ut enkeltsider i rapporten.

De aller fleste rapportene i Bibliofil er nå skrevet om. Alle rapporter som er markert med «Utskrift» når man genererer rapporten, er skrevet om.

Omskrivingen har ikke fjernet de gamle tekstbaserte rapportene. Dere kan velge å bruke disse, om dere foretrekker det. Da velger dere «Tekst» når rapporten skal genereres. Når man lagrer tekstrapportene, blir disse lagret i tekstformat som før.

Tekst og foto:
Bibliotek-Systemer AS
Redaktør: Lill Bjørvik

Trykk:
Printo Unique, Larvik

Bli en proffbruker du også

«Å, så flott å oppdage nye funksjoner!» – var et utbrudd fra en mangeårig bruker av Bibliofil, da hun endelig var på kurs. Dessverre er det et faktum at en forsøker å spare penger, ved å ikke sende medarbeiderne på kurs i bruk av dataprogram. Det fører til at mange bibliotek ikke får utnyttet mulighetene i Bibliofil fullt ut, og at en går glipp av tidsbesparende funksjoner og bedre rutiner. Bibliofil har en mengde muligheter som kommer til etterhvert. Og det er jo gjerne slik at man har lett for å gå i de vanlige sporene – og ikke sjekke om det er dukket opp noe som kan forenkle jobben. Nettopp derfor er det viktig at biblioteket prioriterer å sende noen ressurspersoner på kurs. Kursdeltagerne kan deretter reise tilbake til biblioteket med ny kunnskap som viderefremmes til de øvrige. Nye brukere vil få en god start og etablerte brukere vil oppdage nye nyanser og funksjoner.

Skolebibliotekansvarlige er ofte bare tildelt noen få timer pr uke til å drive biblioteket. Da er det ekstra viktig at de kan jobbe effektivt med Bibliofil, og at de ikke blir sittende å lure på hvordan ting kan settes opp eller hvordan noe skal meldes inn. Vårt 2-dagers kurs for skolebibliotekansvarlige sørger for å gi en trygg basis for daglig drift av biblioteket.

Vi tilbyr kurs i Larvik hver vår, og vi kan i også avtale å kjøre lokale eller regionale kurs rundt om i Norge.

Se vår kursplan for våren 2009, eller kontakt oss gjerne på kurs@bibliofil.no for mer informasjon. Da treffer du denne hyggelige damen:

Kursansvarlig
Gunn Kjøndal

Postadresse:
Boks 2093, 3255 Larvik
Besøksadresse:
Faret 8, 3271 Larvik
Telefon: 33 11 68 00
Telefax: 33 11 68 22
E-post: firmapost@bibsys.no
www.bibsys.no • www.bibliofil.no

Websøket på iPhone.

Websøk og MappaMi på mobilen

Et tips for dere som ønsker å bruke websøket eller MappaMi på farten, er å bruke Opera Mini.

Denne kan lastes ned for de fleste mobiltelefoner. Den sørger for å komprimere nettsidene som lastes ned, slik at hastigheten forbedres og kostnadene begrenses. Last ned fra www.opera.com/mini Såkalte smarttelefoner bør greit kunne bruke den innebygde nettleseren, men dersom man ikke har fastpris-abonnement, så lønner det seg å bruke Opera mini også på disse.

Utgivelsesland i TkSøk

Utgivelsesland (tag 008, posisjon 15-17) blir nå indeksert opp med prefix "LU=". Disse landskodene blir vist i en egen listemeny i siste versjon av TkSøk (v1.1.8) hvis man har registrert det i katalog-postene.

Biblioteket reserverer i websøket

I disse dager får dere en ny valgmulighet i bestillingsskjemaet i MappaMi. Dere som bruker Familiemappa (mer om det her: <http://www.bibsys.no/kundeinfo/dokumentasjon/web/mappami.pkt.4.4>), kan nå gi hverandre tillatelse til også å bestille/reservere for hverandre. Dermed kan mor og far i huset legge inn reserveringer for sine barn istedet for å måtte samle alt på sitt eget lånekort.

Men det er vel helst biblioteket selv som kan få mest bruk for denne reserveringsmuligheten. Mange skolebibliotek og små folkebibliotek bruker bare websøket – og inntil nå har man bare kunnet reservere for seg selv.

Fremgangsmåten er slik at man logger seg inn med eget biblioteknummeret (fra Base Bibliotek), eller med et lånenummer som er satt opp for et superbruker. De kan ordnes via Fellesinnstillingene. Dermed er mulighetene legio for å legge inn reserveringer for elever eller lærere.

Tipshjørnet